

Plan för Linköpings kommuns krisorganisation i fred och vid höjd beredskap

Lagstadgad plan enligt lagen (2006:544) om kommuners
och landstings åtgärder inför och vid extraordinära
händelser i fredstid och höjd beredskap

Dokumenttyp: Handlingsplan

Antaget av:

Status: 2019-09-23

Giltighetstid: 2019-

Diarienummer:

Dokumentansvarig:

Kommundirektören

Säkerhetsenheten

Adresserat till:

Tidpunkt för aktualitetsprövning:

Tidpunkt för senaste revidering:

Relaterade styrdokument:

Sökord:

Innehåll

1	Inledning	4
2	Syfte och omfattning	4
3	Vad är en kris?	5
4	Principer för krishantering	6
4.1	Ansvarsprincipen	6
4.2	Likhetsprincipen	7
4.3	Närhetsprincipen	7
4.4	Gemensamma grunder för samverkan och ledning	7
4.5	Geografiskt områdesansvar	7
5	Krisledningsorganisation	8
5.1	Central krisledning	8
5.1.1	Krisledningsnämnd	9
5.1.2	Krisledande chef	9
5.1.3	Krisledningsstab	10
5.1.4	Tjänsteman i beredskap	11
5.1.5	Kommunikatör i beredskap	12
5.2	Lokal krisledning	12
6	Krisledning i fem nivåer	13
6.1	Grundläge	15
6.2	Krisledningsnivå 1 – krisledning på förvaltningsnivå	15
6.3	Krisledningsnivå 2 – krisledning på förvaltningsnivå med stöd från den centrala krisledningen	16
6.4	Krisledningsnivå 3 – central krisledning	16
6.5	Krisledningsnivå 4 – extraordinär händelse	17
6.6	Krisledningsnivå 5 – höjd beredskap	18
6.7	Nedtrappning	20
6.8	Åtgärder efter krishantering	20
7	Bilagor	21

1 Inledning

Kriser kan orsakas av olika typer av oönskade händelser och vara av många slag och karaktär, vad som kommer att inträffa kan inte alltid förutses. En kris kräver alltid särskild hantering, ofta i form av en anpassad organisation.

Denna handlingsplan är styrande för hur Linköpings kommun på förvaltningsnivå samt på central kommunövergripande nivå organiserar, leder, samordnar, samverkar och kommunicerar (kommunikationsplan) vid en kris eller hot om kris i fredstid eller vid höjd beredskap. Den utgör kommunens plan för hur den ska hantera extraordinära händelser i fredstid enligt lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)¹.

2 Syfte och omfattning

Handlingsplanen beskriver kommunens organisation för krishantering. Det övergripande syftet med denna handlingsplan är att säkerställa att kommunen har en god organisatorisk krishanteringsförmåga i händelse av kris eller hot om kris och vid höjd beredskap.

Planen syftar vidare till att förtydliga organisation och ansvarsförhållanden inom Linköpings kommun vid kris i fredstid eller höjd beredskap. Med Linköpings kommun avses organisationen Linköpings kommun. Kommunala bolag och kommunalförbund omfattas av planen i tillämpliga delar. De har egna beslutsorgan som formellt är fristående från kommunen. Genom överenskommelser och avtal kan de dock medverka till inriktning och samordning av kommunens insatser för krishantering och arbetar då inom ramen för den organisation som beskrivs i planen i den utsträckning som är lämplig.

Linköpings kommuns organisationsstruktur för krishantering tar sin utgångspunkt i kommunens ordinarie organisationsstruktur, ansvarsfördelning och beslutsvägar. Syftet med detta är att säkerställa kompetens och underlätta omställningen från ordinarie verksamhet till krishantering.

Till handlingsplanen hör tillämpningsanvisningar som framgår av kapitel 7.

3 Vad är en kris?

En kris ska inom ramen för Linköpings kommuns krisberedskap förstås som ett tillstånd orsakat av en oönskad händelse, där en eller flera verksamheter i

¹ 2 kap. 1 § lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Linköpings kommun är utsatta för sådana påfrestningar att dessa inte kan bedrivas med normala resurser och organisation.

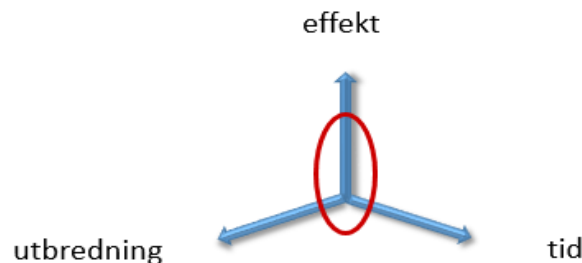
För att effektivt kunna hantera en kris och därmed minimera effekterna av händelsen krävs en anpassad organisation som snabbt kan träda in och har mandat att såväl prioritera verksamhet och resurser som att inrikta och samordna kommunens insatser.

Det kan inträffa oönskade händelser som innebär påfrestningar för en eller flera verksamheter inom Linköpings kommun, men som kan hanteras med normala resurser av ordinarie organisation. Sådana oönskade händelser klassas som incidenter, inte som kriser.

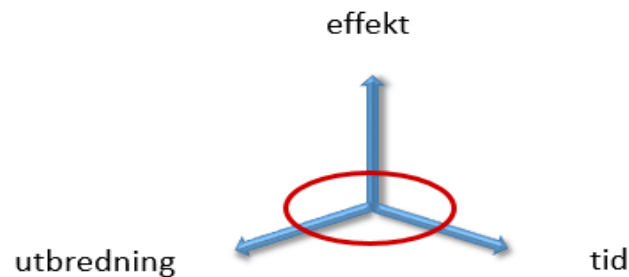
För att kunna hantera en oönskad händelse effektivt är det viktigt att de som berörs av händelsen bedömer på vilket sätt den kommer att påverka den berörda verksamheten. Tre parametrar har särskilt stor betydelse för denna bedömning:

- **Tid** – Under vilken tidsperiod kommer den oönskade händelsen att påverka verksamheten negativt?
- **Utbredning** – Påverkas hela eller delar av verksamheten? Vilka delar är i så fall berörda? Påverkas verksamheter i flera förvaltningar?
- **Effekt** – Med vilken intensitet drabbar de negativa effekterna verksamheten? Är effekten massiv och lamslår verksamheten eller är påverkan lågintensiv?

Påverkan av en oönskad händelse kan illustreras grafiskt. Följande figurer visar två ytterligheter. Figur 1 illustrerar en händelse med mycket stor negativ effekt på begränsade delar av en verksamhet under kortare tid. Figur 2 illustrerar en händelse som har en lågintensiv påverkan på stora delar av en verksamhet eller flera verksamheter under en längre tidsperiod.

Figur 1: Bilden visar en oönskad händelse som är kortvarig och har liten utbredning men stor negativ påverkan på den berörda verksamheten.

Figur 2: Bilden visar en oönskad händelse som har lågintensiv påverkan med stor utbredning under längre tid.

Oönskade händelser med låg intensitet som pågår över lång tid utgör en särskild utmaning. Det är lätt att vilsledas och tro att händelsen inte är så allvarlig och att den kan hanteras inom den vanliga organisationen, eller att händelsen rent av löser sig själv.

Erfarenheter från krishantering pekar på sambandet mellan tid och resurser. Ju snabbare en verksamhet avsätter resurser och aktiverar sin krisledningsorganisation för att hantera händelsens effekter, desto snabbare kan verksamheten återgå till normala rutiner. Genom att snabbt bedöma och bemöta händelsens negativa effekter kan också kostnader till följd av störningar i verksamheten minimeras.

Det är lämpligt att aktivera krisledningsorganisationen tidigt för att kraftsamla resurser för bedömning och inledande åtgärder och sedan trappa ned om det inte finns behov av krisledning.

4 Principer för krishantering

Kommunens insatser vid incidenter, kriser och extraordinära händelser ska utgå från principerna om ansvar, likhet och närhet².

4.1 Ansvarsprincipen

Grunden i svensk krisberedskap är den så kallade ansvarsprincipen. Den betyder att alla som har ansvar för en viss verksamhet under normala förhållanden också har ett ansvar för att verksamheten fungerar under en kris.

I ansvaret ligger också att samordna sitt arbete med andra, just för att samhällets samlade resurser ska kunna tas tillvara och användas effektivt vid en samhällskris.

² MSB (2014) Övergripande inriktning för samhällsskydd och beredskap MSB708, (grundprinciperna för samhällsskydd och beredskap)

4.2 Likhetsprincipen

Under en kris ska verksamheten fungera på liknande sätt som vid normala förhållanden – så långt det är möjligt. Verksamheten ska också, om det är möjligt, skötas på samma plats som under normala förhållanden

4.3 Närhetsprincipen

Med närhetsprincipen menas att en kris ska hanteras där den inträffar och av de som är närmast berörda och ansvariga. Det är alltså i första hand den drabbade verksamheten och berörd förvaltning där krisen uppstått som blir ansvarig.

Vid en händelse som påverkar Linköpings kommun på en kommunövergripande nivå ska länsstyrelsen (regional nivå) kunna gå in och stödja kommunen. Först när de lokala och regionala resurserna inte räcker till kan det bli aktuellt med att myndigheter på nationell nivå går in och stöttar.

4.4 Gemensamma grunder för samverkan och ledning

Två begrepp är centrala i samhällets gemensamma grunder för hantering av kriser – inriktning och samordning³. Inriktning handlar om vilka mål som ska uppnås vid krishantering och hur de tillgängliga resurserna ska användas för att nå dessa mål. Samordning handlar om att koordinera insatser i tid och rum så att tillgängliga resurser kan användas så effektivt som möjligt.

Inriktning och samordning kan uppnås på två sätt:

- **Ledning:** En aktör bestämmer vilket förutsätter att aktören har tillräckligt mandat genom lagar och förordningar eller genom att andra aktörer har tilldelat den ledande aktören detta mandat.
- **Samverkan:** Aktörerna samråder och kommer överens.

Linköpings kommun kan genom ledning ange inriktning och samordna åtgärder för krishantering inom sina egna verksamheter. Kommunen behöver samverka med andra aktörer för att uppnå inriktning och samordning av insatser som påverkar andra aktörer eller som andra aktörer ansvarar för.

4.5 Geografiskt områdesansvar

Linköpings kommun har ett geografiskt områdesansvar⁴. Det innebär bland annat att kommunen under en extraordinär händelse ska verka för att samordning sker av krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer och se till att informationen till allmänheten under en sådan händelse samordnas.

³ Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB777 - reviderad april 2015.

⁴ 2 kap. 7 § LEH

Linköpings kommun ska verka för att denna samordning uppnås vid kris och hot om kris även vid en händelse som inte klassas som extraordinär.

5 Krisledningsorganisation

Kommunens krisledningsorganisation består av en central krisledning samt lokala krisledningar vid kommunens förvaltningar.

5.1 Central krisledning

Den centrala krisledningens huvudsakliga uppgift är att leda eller stötta arbetet vid en kris som berör en eller flera förvaltningar eller är kommunövergripande. Inriktningen för den centrala krisledningens arbete beror på om de berörda förvaltningarna har förmåga att hantera händelsen inom ramarna för förvaltningens egen krisledningsorganisation.

Den centrala krisledningen har till uppgift att på en kommunövergripande nivå dels genom ledning inrikta och samordna krishanteringen internt i Linköpings kommun, dels genom samverkan med externa aktörer eftersträva inriktning och samordning av åtgärder och resurser för krishantering. Dessutom ska den centrala krisledningen sprida snabb, korrekt och tillförlitlig information om krisen och krishanteringen.

Den centrala krisledningen består av följande funktioner:

- Krisledningsnämnd
- Krisledande chef (KC)
- Krisledningsstab
- Tjänsteman i beredskap (TiB)
- Kommunikatör i beredskap (KiB)

Av dessa är krisledande chef, tjänsteman i beredskap och kommunikatör i beredskap funktioner i kommunens beredskap för central krisledning. De är kommunövergripande resurser som är verksamma med beredskap för att kunna ta emot information och initiera krishantering på alla nivåer dygnet runt. Dessa funktioner ska verka var för sig och kan inte utgöras av en och samma person.

Krisledningsnämnden respektive krisledningsstaben kan vid behov träda i funktion efter aktivering av den centrala krisledningen. Krisledningsnivån styr detta (se avsnitt 6).

5.1.1 Krisledningsnämnd

I kommunen ska finnas en krisledningsnämnd för att fullgöra uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid⁵. Krisledningsnämnden består av fem ledamöter varav en ordförande och en vice ordförande, samt fyra ersättare. Kommunstyrelsens ordförande är ordförande i krisledningsnämnden.

Krisledningsnämnden svarar för kommunens krisledning och myndighetsutövning enligt LEH. Krisledningsnämnden är kommunens normativa krisledning. Det innebär att krisledningsnämnden ska:

- ta ställning till den aktuella situationen och de omedelbara och långsiktiga konsekvenserna
- fastställa kommunens roll och ansvar i den aktuella situationen
- ange övergripande inriktning för krishanteringen
- företräda kommunen utåt och mot kommuninvånarna
- besluta i principiella frågor
- besluta om förändringar i servicenivåer
- besluta i ekonomiska frågor

Ordföranden, eller om denne har förhinder vice ordföranden, får besluta på krisledningsnämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska därefter snarast anmälas till nämnden.

Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta övriga nämnders verksamhetsområden i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. Om det är möjligt bör krisledningsnämnden samråda med den berörda nämnden innan den fattar beslut. Den nämnd vars verksamhetsområden övertas av krisledningsnämnden ska underrättas om övertagandet och dess omfattning samt vilka beslut som fattats. När förhållandena medger det ska krisledningsnämnden besluta att de uppgifter som nämnden övertagit från andra nämnder ska återgå till ordinarie nämnd⁶.

5.1.2 Krisledande chef

Krisledande chefs (KC) uppgift är att fatta strategiska beslut för den centrala krisledningens arbete. Krisledande chef ska även samordna beslut som rör

⁵ 2 kap. 2 § LEH

⁶ 2 kap. 4 § LEH

övergripande krishantering i Linköpings kommun. Detta sker genom att krisledande chef bereder ärenden åt krisledningsnämnden för normativa beslut.

Krisledande chef i den centrala krisledningen är kommundirektören eller den som kommundirektören utser.

Krisledande chef ska bedöma information om oönskade händelser och vid behov besluta om att aktivera den centrala krisledningen. Krisledande chef ska hålla kommunstyrelsens ordförande (tillika ordförande i krisledningsnämnden) informerad vid inträffade händelser som medför att den centrala krisledningen aktiveras, eller vid fara för sådana händelser. Syftet är att ordföranden ska kunna ta ställning till om händelsen är extraordinär och huruvida krisledningsnämnden ska träda i funktion.

När den centrala krisledningen aktiveras ansvarar krisledande chef för att:

- strategiskt leda den centrala krisledningen genom att formulera mål och inriktning för den centrala krisledningsstabens arbete
- i krisens inledningsskede informera kommunstyrelsens ordförande i dennes funktion som ordförande i krisledningsnämnden
- hålla kommunstyrelsen eller krisledningsnämnden informerad och uppdaterad under krisen med en lägesbild
- bereda ärenden som rör krisen åt kommunstyrelsen eller krisledningsnämnden
- besluta om dimensionering av central krisledning samt dess lokalisering
- göra övergripande prioriteringar av resurser samt kostnadsfördelning inom ramen för den centrala krisledningen
- samverka och samråda på strategisk och övergripande nivå med internt och externt berörda aktörer.

5.1.3 Krisledningsstab

Till stöd för den krisledande chefen finns en krisledningsstab.

Krisledningsstaben är funktion för samordning och beredning av ärenden vid en kris. Krisledningsstaben sammanställer och upprätthåller kommunens lägesbild, analyserar situationen och utformar beslutsunderlag samt planerar och samordnar informationsaktiviteter. Krisledningsstaben är indelad i funktioner vilka fastställs av kommundirektören.

Stabens arbete leds av en stabschef som ansvarar för att staben stödjer krisledande chef beslutsfattande, samordnar pågående och kommande verksamhet samt utarbetar underlag för inriktning på sikt. Den person som har

funktionen stabschef kan inte samtidigt ha några andra funktioner inom den centrala krisledningen.

5.1.4 Tjänsteman i beredskap

Tjänsteman i beredskap (TiB) är en beredskapsfunktion inom den centrala krisledningen. TiB är primär kontaktväg för kommunens verksamheter och externa aktörer till kommunens centrala krisledning om denna inte har upprättat en särskild kontaktväg för rapportering och samverkan.

TiB tar emot information om oönskade händelser och dokumenterar uppgifterna. TiB tar också emot förfrågningar om stöd, information eller samverkan. TiB samverkar med interna och externa aktörer för att skapa och bedöma en initial bild av läget och för att samordna resurser.

Om TiB bedömer att händelsen kan leda till en kris ska TiB uppmärksamma berörda aktörer på det inträffade så att de vid behov kan initiera lokal krishantering. Om TiB bedömer att det finns behov av att aktivera den centrala krisledningen ska TiB föredra detta för krisledande chef. Om situationen är sådan att krisledande chefs beslut inte kan avvaktas får TiB besluta om att aktivera den centrala krisledningen.

TiB hanterar i första hand oönskade händelser som uppstår plötsligt. TiB hanterar endast det initiala skedet av en händelse. Funktionen ska inte hantera händelser som ligger inom ramen för ordinarie verksamhet.

Vid en kris som medför att den centrala krisledningen aktiveras övergår TiB till att bli stabschef i den centrala krisledningsstaben. TiB har i samband med detta ansvar för att delegera sitt TiB-ansvar till en annan person som ingår i den grupp som bemannar TiB-funktionen i Linköpings kommun.

5.1.5 Kommunikatör i beredskap

Kommunikatör i beredskap (KiB) är en beredskapsfunktion inom den centrala krisledningen. KiB är en kommunikatör som samarbetar med tjänsteman i beredskap (TiB). KiB har till uppgift att hantera frågor som handlar om kriskommunikation och ge stöd och råd till förvaltningarna om kriskommunikation.

KiB ska snabbt kunna möta det omedelbara kommunikationsbehov som en oönskad händelse eller kris genererar internt inom kommunen, hos allmänheten och hos andra aktörer. KiB hanterar mediekontakter och ska vid behov kommunicera genom att exempelvis publicera information i Linköpings kommuns olika digitala kanaler. KiB ska vid behov samordna Linköpings kommuns kommunikationsinsatser.

Vid en kris som medför att den centrala krisledningen aktiveras övergår KiB till krisledningsstabens funktion K7 – Kommunikation. KiB har i samband med

detta ansvar för att delegera sitt KiB-ansvar till en annan person som i den grupp som bemannar KiB-funktionen i Linköpings kommun.

5.2 Lokal krisledning

Vid varje förvaltning och bolag ska det finnas en lokal krisledning som kan aktiveras när en oönskad händelse inte kan hanteras med ordinarie organisation och ordinarie resurser. Den lokala krisledningen ska vara en anpassad ledningsorganisation som ökar förmågan att hantera en uppkommen kris genom att arbeta fokuserat med hanteringen.

Den lokala krisledningen ska arbeta mot följande övergripande mål:

- minska konsekvenserna för verksamheten av en inträffad oönskad händelse
- förhindra eller begränsa skador på människor, miljö och egendom
- säkerställa driften av den kommunala verksamheten
- upprätthålla förtroendet för den kommunala verksamheten och värna om såväl förvaltningens som kommunens varumärke
- medverka i samordning med andra aktörer
- ge alla medborgare och andra aktörer så goda förutsättningar som möjligt att fatta egna beslut genom att sprida snabb, tillförlitlig och tydlig information.

Den lokala krisledningen leds av en beslutsfattare. Förvaltningschefen är ordinarie beslutsfattare i den lokala krisledningen. Tjänsteförättande förvaltningschef är beslutsfattare om ordinarie förvaltningschef har förhinder. Till stöd för beslutsfattaren ska det finnas en lokal operativ stab som leds av en stabschef och bemannas med personal från förvaltningen. Samtliga medlemmar i den lokala krisledningen ska vara utsedda och utbildade för uppgiften.

Varje förvaltning ska ha beredskap att kunna ta emot larm och initiera krishantering genom att aktivera den lokala krisledningen. Vid varje förvaltning ska det ständigt finnas en beslutsfattare tillgänglig och nåbar som har mandat att fatta beslut på förvaltningens vägnar.

Beslutsfattaren utser stabschef. Stabschefen sammankallar i sin tur den lokala operativa staben. Den lokala operativa staben arbetar enligt den stabsmetodik som Linköpings kommun har antagit.

När den lokala krisledningen aktiveras ansvarar beslutsfattaren för att formulera specifika mål som tydligt beskriver vad krisledningen ska åstadkomma och anger inriktningen för den lokala operativa stabens arbete.

Den lokala krisledningen ska regelbundet följa upp hur krishanteringsarbetet fungerar och om det bidrar till de övergripande och specifika målen.

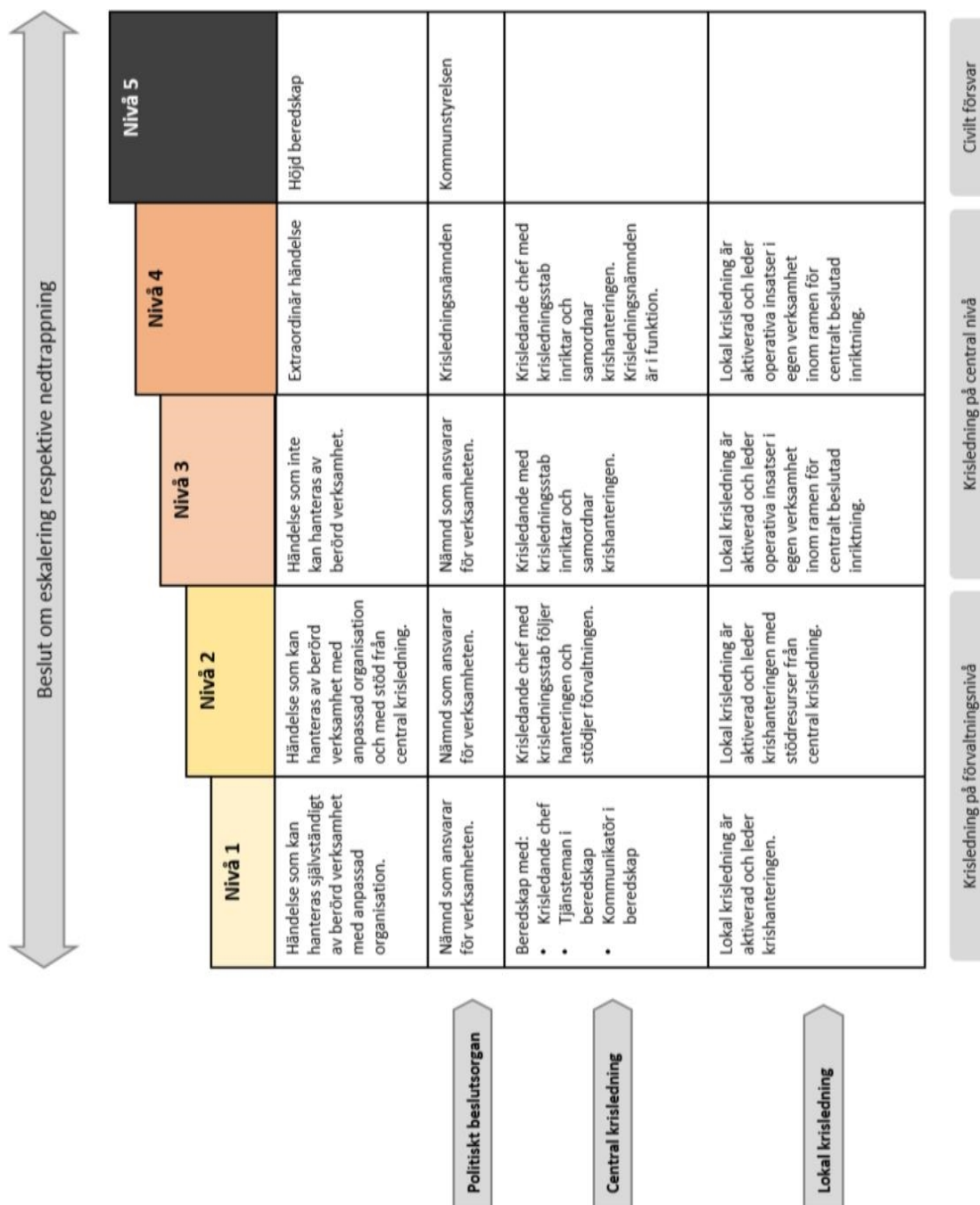
Förvaltningens krishantering kan vid behov stödjas av resurser som förmedlas av den centrala krisledningens beredskapsfunktioner. Stabschefen i den lokala operativa staben begär stöd genom att kontakta tjänsteman i beredskap. Sådana resurser utgör komplement snarare än substitut för de resurser för krisledning som varje förvaltning ska förbereda och säkerställa.

6 Krisledning i fem nivåer

Kommunens krisledningsorganisation kan efter aktivering arbeta i fem krisledningsnivåer beroende på krisens karaktär och påverkan på kommunala verksamheter och kommunens geografiska område. Krisledningsnivån bestäms genom beslut.

Figur 4 visar en översikt av krisledningsnivåerna. För varje nivå anges vid vilken typ av händelse nivån är tänkt att användas, vilket politiskt beslutsorgan som har det yttersta ansvaret för hanteringen, verksamhet som bedrivs i den centrala krisledningen samt verksamhet i den lokala krisledningen på förvaltningsnivån. Krisledningsnivåerna förklaras i detalj i de efterföljande avsnitten.

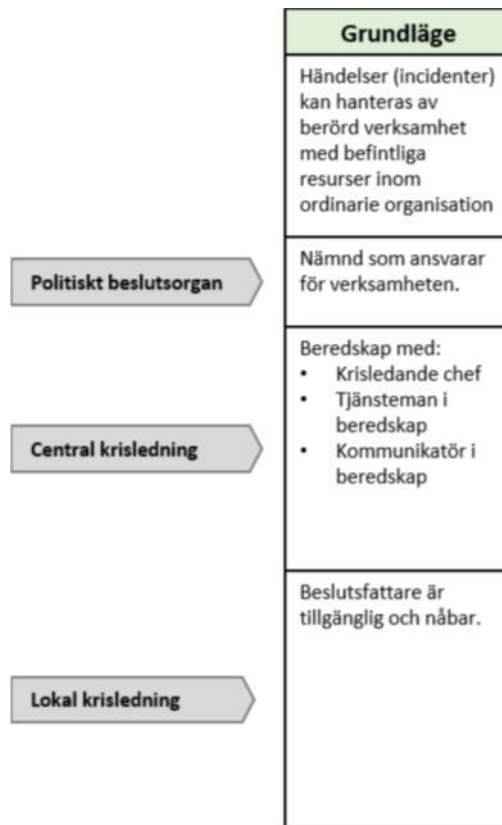
Plan för Linköpings kommuns
 krisorganisation i fred och vid höjd
 beredskap

Figur 3: Krisledning i fem nivåer i Linköpings kommun.

6.1 Grundläge

Grundläge används när oönskade händelser (incidenter) i kommunens verksamheter kan hanteras med normala resurser inom ordinarie organisation. Figur 4 illustrerar grundläget.

Figur 4: Grundläge där oönskade händelser hanteras med befintliga resurser i ordinarie organisation.

I grundläget är krisledningsorganisationen inte aktiverad. Den centrala krisledningen upprätthåller beredskap med krisledande chef, tjänsteman i beredskap och kommunikator i beredskap. Varje förvaltning har en beslutsfattare som är tillgänglig och nåbar som kan ta emot larm och aktivera förvaltningens lokala krisledning.

6.2 Krisledningsnivå 1 – krisledning på förvaltningsnivå

Krisledningsnivå 1 används när en oönskad händelse i förvaltningens verksamheter kan hanteras självständigt av förvaltningen med anpassad organisation.

- Beslut om eskalering till krisledningsnivå 1 fattas av beslutsfattaren i förvaltningens lokala krisledning.
- Krisledningsnivå 1 används när en förvaltning behöver anpassa sin organisation eller prioritera resurser för att hantera en oönskad händelse.

- Ansvarig för inriktning och samordning av krishanteringen samt för operativa insatser är beslutsfattaren i förvaltningens lokala krisledning.
- Normativa beslut fattas av verksamhetens ordinarie nämnd.
- Den lokala krisledningen informerar tjänsteman i beredskap om den oönskade händelsen och att förvaltningen bedriver krisledning på nivå 1.

6.3 Krisledningsnivå 2 – krisledning på förvaltningsnivå med stöd från den centrala krisledningen

Krisledningsnivå 2 används när en oönskad händelse inom en förvaltning kan hanteras med anpassad organisationen och med stöd från den centrala krisledningen. Stödet kan exempelvis utgöras av kompetens som normalt inte finns eller förstärkning av befintlig kompetens.

- Beslut om eskalering till krisledningsnivå 2 fattas av krisledande chef i den centrala krisledningen.
- Krisledningsnivå 2 medför att den centrala krisledningen aktiveras och lämnar behovsanpassat stöd till förvaltningens krishantering.
- Behov av stöd framförs av den lokala krisledningen till tjänsteman i beredskap.
- Ansvarig för inriktning och samordning av krishanteringen samt för operativa insatser är beslutsfattaren i förvaltningens lokala krisledning. Den lokala operativa staben stödjer beslutsfattaren.
- Normativa beslut fattas av verksamhetens ordinarie nämnd.
- Tilldelat stöd underställs den lokala krisledningen.
- Den centrala krisledningsstaben aktiveras och följer och stödjer hanteringen på förvaltningsnivå med ett strategiskt perspektiv.

6.4 Krisledningsnivå 3 – central krisledning

Krisledningsnivå 3 används när en oönskad händelse inte kan hanteras av den berörda förvaltningens lokala krisledning trots stöd från den centrala krisledningen. För att uppnå en effektiv hantering av krisen tar den centrala krisledningen över ansvaret för att inrikta och samordna åtgärder på strategisk- och operativ nivå.

Krisledningsnivå 3 kan också behövas om händelsen och dess konsekvenser är omfattande och komplexa, om händelsen påverkar flera av Linköpings kommuns förvaltningar eller har betydelse för kommunens funktionalitet, varumärke eller anseende, eller om händelsen påverkar flera aktörer och därför

medför stora behov av samverkan och samordning. Ett ytterligare fall som kan föranleda krishantering på krisledningsnivå 3 är att händelsen medför stort behov av intern och extern kriskommunikation.

- Beslut om eskalering till krisledningsnivå 3 fattas av krisledande chef i den centrala krisledningen i samråd med berörd förvaltning eller på uppdrag av kommundirektören. Om situationen är sådan att krisledande chefs beslut inte kan avvaktas får tjänsteman i beredskap besluta om att aktivera den centrala krisledningen på krisledningsnivå 3.
- Krisledningsnivå 3 medför att den centrala krisledningen aktiveras. Krisledande chef stöds av krisledningsstaben.
- Förvaltningens lokala krisledning är aktiv och arbetar med operativa frågor inom förvaltningen samt stöttar den centrala krisledningen med expertkunskap och underlag.
- Krisledande chef ansvarar för strategisk inriktning och samordning av krishanteringen. Krisledningsstaben verkställer och följer upp krisledande chefs beslut.
- Beslutsfattaren i förvaltningens lokala krisledning ansvarar för operativa insatser i verksamheten inom ramen för den angivna inriktningen. Den lokala operativa staben stödjer beslutsfattaren.
- Normativa beslut fattas av verksamhetens ordinarie nämnd. Den nämnd vars verksamhet berörs är också den instans som har det yttersta ansvaret för hantering av krisen.

6.5 Krisledningsnivå 4 – extraordinär händelse

En extraordinär händelse är en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen⁷. Sådana händelser påverkar verksamheter i flera förvaltningar och har konsekvenser för många människor och aktörer i kommunens geografiska område.

Krishantering vid en extraordinär händelse kräver samordning på central nivå i kommunen och stöd till flera verksamheter. Kommunens åtgärder vid extraordinära händelser regleras i LEH.

- Beslut om eskalering till krisledningsnivå 4 fattas av ordföranden i krisledningsnämnden efter föredragning från krisledande chef. Krisledningsnämndens ordförande bedömer om situationen är sådan att

⁷ 1 kap. 4 § LEH

en extraordinär händelse föreligger och huruvida krisledningsnämnden ska träda i funktion.

- Krisledningsnämnden är ytterst ansvarig för krishanteringen vid en extraordinär händelse. Nämnden formulerar mål för den initiala hanteringen av krisen och fastställer övergripande inriktning för krishanteringen. Nämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. Nämnden fattar normativa beslut.
- Krisledningsnivå 4 medför att den hela den centrala krisledningen aktiveras. Krisledande chef stöds av krisledningsstaben.
- Lokala krisledning i de förvaltningar som är direkt påverkade av händelsen aktiveras. Övriga förvaltningars lokala krisledning kan aktiveras för att underlätta den centrala krisledningens inriktning och samordning av krishanteringen. Förvaltningarnas lokala krisledning arbetar med operativa frågor inom respektive förvaltning samt stöttar den centrala krisledningen med expertkunskap och underlag.
- Krisledande chef ansvarar för strategisk samordning av krishanteringen inom ramen för den övergripande inriktning som krisledningsnämnden beslutar.
- Beslutsfattare i respektive förvaltnings lokala krisledning ansvarar för operativa insatser i verksamheterna inom ramen för den angivna inriktningen och medverkar till att insatserna samordnas med insatser som andra aktörer ansvarar för. De lokala operativa staberna stödjer respektive beslutsfattare.
- Kommunen ska ge länsstyrelsen lägesrapporter och information om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade åtgärder⁸. Länsstyrelsen kan vid behov stödja kommunens krishantering genom att initiera regional samverkan eller genom att efterfråga och fördela nationella resurser.

6.6 Krisledningsnivå 5 – höjd beredskap

Totalförsvar är verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. För att stärka landets försvarsförmåga kan beredskapen höjas. Höjd beredskap är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Under högsta beredskap är

⁸ 2 kap. 9 § LEH

totalförsvaret all samhällsverksamhet som då ska bedrivas. Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar)⁹.

Om Sverige är i krigsfara får regeringen besluta om skärpt eller högsta beredskap i delar av eller hela landet. Om Sverige är i krig råder högsta beredskap. Vid höjd beredskap ska kommunen vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att den ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret.

- Vid höjd beredskap gäller krisledningsnivå 5.
- Under höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva.
- Kommunens ledningsorganisation vid höjd beredskap beskrivs i ett sekretessbelagt dokument som fastställs av kommundirektören.

⁹ 1 § lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap.

6.7 Nedtrappning

Nedtrappning av krisledningsnivån sker efter beslut.

Vid krishantering på krisledningsnivå 1 beslutar beslutsfattaren i förvaltningens lokala krisledning om att krishanteringen ska upphöra. Beslutet meddelas tjänsteman i beredskap. Förvaltningen återgår till grundnivå.

Vid krishantering på krisledningsnivå 2 anmäler beslutsfattaren i förvaltningens lokala krisledning till den centrala krisledningen att det inte längre finns behov av stöd till förvaltningens krisledning. Krisledande chef i den centrala krisledningen beslutar om nedtrappning från krisledningsnivå 2 till krisledningsnivå 1.

Vid krishantering på krisledningsnivå 3 beslutar krisledande chef i om nedtrappning till krisledningsnivå 2 eller krisledningsnivå 1. Underlag till beslutet tas fram bland annat genom samråd med de berörda förvaltningarna om behovet av stöd från den centrala krisledningen.

Vid en extraordinär händelse (krisledningsnivå 4) fattar krisledningsnämnden beslut om att nämndens verksamhet ska upphöra¹⁰. Beslutsunderlag som innefattar en bedömning av läget och ledningsbehoven bereds och föredras av krisledande chef. Beslutet innebär att nedtrappning i ett första steg sker till krisledningsnivå 3. Vidare nedtrappning från denna nivå beslutas av krisledande chef.

Vid höjd beredskap (krisledningsnivå 5) fattar regeringen beslut om att ändra beredskapsnivån. Kommunens ledningsorganisation för höjd beredskap avvecklas när höjd beredskap inte längre råder. Behovet av krisledning bedöms utifrån läget i kommunen och krisledningsnivån anpassas till detta.

6.8 Åtgärder efter krishantering

Vid återgång till grundläge ska förvaltningar och den centrala krisledningen särskilt uppmärksamma följande punkter:

- Avvecklingen ska ske successivt. Framförallt behöver det finnas en tillräcklig förmåga till kriskommunikation.
- När personal återgår till ordinarie tjänstgöring behövs en dialog med ordinarie chefer om behov av ledighet, information och avlastande samtal.
- Dokumentation från krishanteringen avslutas, samlas ihop och hålls ordnad och tillgänglig för att underlätta utvärdering och uppföljning.

¹⁰ Även kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige får, när krisledningsnämndens verksamhet som är föranledd av den extraordinära händelsen inte längre behövs, besluta att verksamheten skall upphöra (2 kap. 6 § LEH).

Handlingar hanteras enligt rutiner för arkivering och diarieföring. Beslutsloggar, händelseloggar, nämndprotokoll handlingar från samverkan med externa aktörer samt utvärderingsrapporter ska diarieföras och arkiveras.

- All krishantering ska utvärderas. Förvaltningschef ansvarar för att krishantering på krisledningsnivå 1 utvärderas inom förvaltningen. Säkerhetsenheten ansvarar för att krishantering där den centrala krisledningen har varit aktiverad utvärderas (krisledningsnivå 2–5). Säkerhetsenheten ansvarar för att utvärderingarnas resultat beaktas vid kommande revideringar av kommunens planer och instruktioner för krishantering. Resultatet av utvärderingen ska avrapporteras till kommundirektören.

7 Tillämpningsanvisningar

Till denna handlingsplan hör följande tillämpningsanvisningar.

Tillämpningsanvisningarna tas fram och fastställs i särskild ordning.

Tillämpningsanvisning	Tas fram av	Fastställs av
1. Kriskommunikationsplan	Kommunikationsstaben	Kommundirektören
2. Instruktion för krisledande chef	Säkerhetsenheten	Kommundirektören
3. Instruktion för tjänsteman i beredskap	Säkerhetsenheten	Kommundirektören
4. Instruktion för kommunikatör i beredskap	Kommunikationsstaben	Kommundirektören
5. Krisledningsorganisationens ledningsplatser och utrustning	Säkerhetsenheten	Kommundirektören
6. Instruktion för krisledningsstaben	Säkerhetsenheten	Kommundirektören
7. Instruktion för kommunens ledningsorganisation vid höjd beredskap	Säkerhetsenheten	Kommundirektören